

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
UNIVERSITY OF CRETE

Διαδικτυακή Ημερίδα:
**“Η Αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Συνεργασίας
για τη βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου και
των ορεινών περιοχών της Κρήτης”**

Τετάρτη, 31 Μαρτίου 2021
11:00 – 14:00

Δρ. Μιχάλης Προμπονάς

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (ΜΦΙΚ)
Συντονιστής Εργαστηρίου Οικολογίας & Διαχείρισης Περιβάλλοντος ΜΦΙΚ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
UNIVERSITY OF CRETE

Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης:
Συνεισφορά υλοποιούμενων ευρωπαϊκών προγραμμάτων
ΜΦΙΚ στη βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου
και των ορεινών περιοχών της Κρήτης

Δρ. Μιχάλης Προμπονάς

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (ΜΦΙΚ)
Συντονιστής Εργαστηρίου Οικολογίας & Διαχείρισης Περιβάλλοντος ΜΦΙΚ

E-mails: mprobonas@nhmc.uoc.gr, mprobonas@gmail.com

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης – ΜΦΙΚ, πέρα από τη μελέτη της βιοποικιλότητας και του περιβάλλοντος της Κρήτης, έχει υλοποιήσει ή έχει συμμετάσχει σε σειρά από ευρωπαϊκά αλλά και εθνικά χρηματοδοτούμενα έργα, που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο έχουν άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στις αγροτικές και/ή ορεινές τοπικές κοινωνίες της Κρήτης. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικά έργα LIFE (και όχι μόνο):

- LIFE για την Προστασία και Διατήρηση του Γυπαετού στην Ελλάδα
- LIFE για τη Διαχείριση και Προστασία απειλούμενων βιοτόπων της Δυτικής Κρήτης
- Έργο Terra Dias: «Χωροταξικές δράσεις για τη διαχείριση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς ορεινών περιοχών της Νότιας Ευρώπης»
- INTERREG Ελλάδα-Κύπρος για την ενδυνάμωση του Κυπριακού πληθυσμού του Γύπα με άτομα από την Κρήτη
- LIFE «Καινοτόμες δράσεις ενάντια στα δηλητηριασμένα δολώματα σε Ευρωπαϊκές πιλοτικές περιοχές της Μεσογείου» (LIFE IAP)
- LIFE «Οι οικολογικές υπηρεσίες, τα κοινωνικά οφέλη και την οικονομική αξία των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στις περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη» (LIFE Natura2000 Value Crete)
- LIFE «Πρώθηση της ευαισθητοποίησης για την άσκηση δίωξης για εγκλήματα κατά της άγριας ζωής και την ανάδειξη της περιβαλλοντικής ευθύνης για την αντιμετώπιση ζημιών έναντι της βιοποικιλότητας σε περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη» (LIFE Natura Themis)
- LIFE «Βελτίωση πράσινων υποδομών σε αγροτικά οικοσυστήματα: επανασύνδεση φυσικών περιοχών μέσω αντιμετώπισης του κατακερματισμού οικοτόπων» (LIFE IGIC)
- LIFE «Ελληνικά Σπήλαια και Χειρόπτερα: Διαχειριστικές Δράσεις και Αλλαγή Συμπεριφοράς» (LIFE GRECABAT)
- LIFE «Διατήρηση & Διαχείριση του Πληθυσμού του Σπιζαετού στην Ανατολική Μεσόγειο» (LIFE Bonelli eastMed)
- LIFE «Λύσεις Βασισμένες στη Φύση που καθορίζονται από Τεχνικές Τηλεπισκόπησης με στόχο ένα Νέο Έργο LIFE για Ξηρές Περιοχές» (NewLife4Drylands)

LIFE20 PRE/IT/000007 - Λύσεις Βασισμένες στη Φύση που καθορίζονται από Τεχνικές Τηλεπισκόπησης με στόχο ένα νέο έργο LIFE για Ξηρές Περιοχές (Ιανουάριος 2021 – Ιούνιος 2023)

Ο κύριος στόχος του έργου είναι η παρακολούθηση της εφαρμογής και της αναπαραγωγής **λύσεων που βασίζονται στη φύση** (Nature-Based Solutions, NBS) για την αποκατάσταση υποβαθμισμένων και/ή ερημοποιημένων ξηρών περιοχών, χρησιμοποιώντας δορυφωρικά ελεγχόμενους δείκτες.

Μέσω της δημιουργίας ενός **πρωτοκόλλου NBS**, θα γίνει σχεδιασμός και μεσοπρόθεσμη-μακροπρόθεσμη παρακολούθηση αποκατάστασης των ξηρών περιοχών.

Κρήτη: Σχέδιο αποκατάστασης για τα Αστερούσια

Ειδικά για τα Αστερούσια Όρη, από τις πλέον ευάλωτες περιοχές της χώρας σε φαινόμενα **υποβάθμισης του εδάφους** και **ερημοποίησης**, προβλέπεται η μελέτη της εξέλιξης των δύο φαινομένων μέσω τηλεπισκόπησης, αλλά και ανάλυσης διαφόρων φυσικών και ανθρωπογενών παραμέτρων που επηρεάζουν και μεταβάλλουν το φυσικό τοπίο της περιοχής, ενώ σε δεύτερο επίπεδο και μετά την ολοκλήρωση των προπαρασκευαστικών δράσεων, θα παραχθεί ένα Σχέδιο Αποκατάστασης με τις πλέον κατάλληλες και ενδεδειγμένες για την περιοχή Λύσεις Βασισμένες στη Φύση (NBS).

Το Σχέδιο Αποκατάστασης δεν θα έχει δεσμευτικό χαρακτήρα, αλλά θα λειτουργήσει ως συμβουλευτικό και επιστημονικό εργαλείο των ΟΤΑ και των κρατικών υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της ερημοποίησης στην περιοχή και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων, του περιβάλλοντος και των τοπικών κοινωνιών στις μεταβαλλόμενες περιβαλλοντικές συνθήκες.

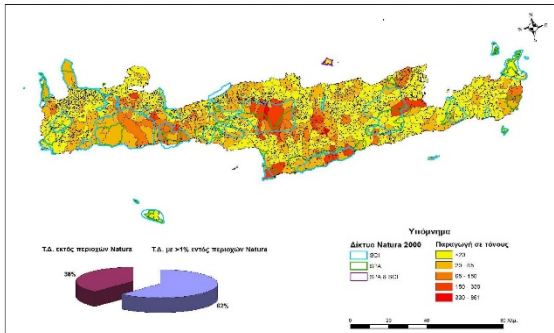
Οι οικολογικές υπηρεσίες, τα κοινωνικά οφέλη και η οικονομική αξία των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στις περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη (Ιούλιος 2014 – Δεκέμβριος 2018)

LIFE13 INF/GR/000188 – LIFE Natura2000 Value Crete

Κυριότερες δράσεις:

1. Μελέτη αξιολόγησης της οικολογικής, κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης των περιοχών NATURA 2000 στην Κρήτη, όπου αποτυπώνεται σε χάρτες η κατανομή της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης της Κρήτης (δεδομένα 2010).

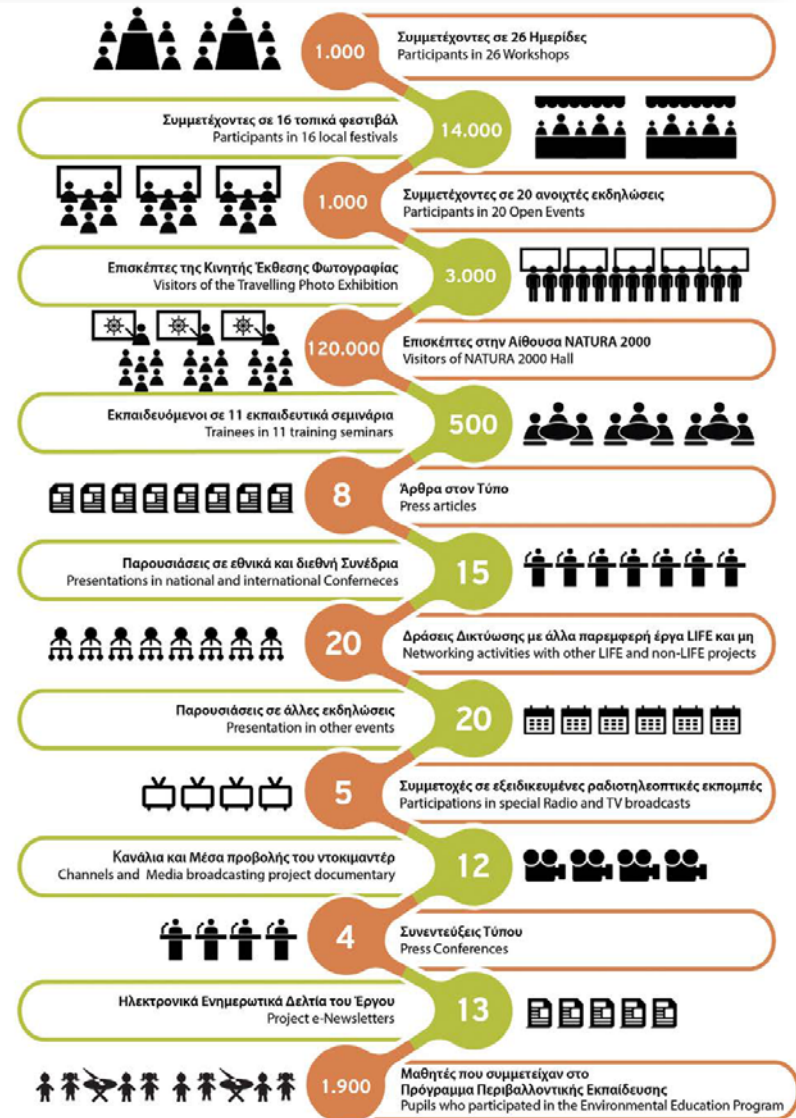
Γεωγραφία Πρωτογενούς Παραγωγής στη Κρήτη: Παραγωγή Κρέατος Αρνιών-Προβάτων (2010)

2. Εκστρατεία ενημέρωσης σε όλο το νησί και κυρίως στην ενδοχώρα για το Δίκτυο NATURA 2000 και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες

Ενδεικτικά:

- 26 ημερίδες σε όλους τους δήμους
- Συμμετοχή σε 16 τοπικά φεστιβάλ
- Διοργάνωση και συμμετοχή σε 20 ανοιχτές εκδηλώσεις
- Διανομή Κινητής Φωτογραφικής Έκθεσης σε όλο το νησί
- 11 Εκπαιδευτικά σεμινάρια
- Εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχολεία
- Διανομή ενημερωτικού και διαφημιστικού υλικού
- Συνεργασίες με τοπικούς φορείς και πολιτιστικούς συλλόγους

Σκοπός του έργου:

1. Η καταγραφή και αξιολόγηση του **περιβαλλοντικού εγκλήματος** στην Κρήτη (για πρώτη φορά σε επίπεδο χώρας)
2. Η **ενημέρωση και εκπαίδευση** των εμπλεκόμενων κοινωνικών εταίρων (δικηγόροι, δικαστές, εισαγγελείς, στελέχη της διοίκησης και των προανακριτικών αρχών, ΜΜΕ, επαγγελματίες πρωτογενή τομέα και τουρισμού, επισκέπτες, πολίτες και τοπικές κοινωνίες) για τις **επιπτώσεις της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και των περιβαλλοντικών εγκλημάτων** στην καθημερινότητά μας

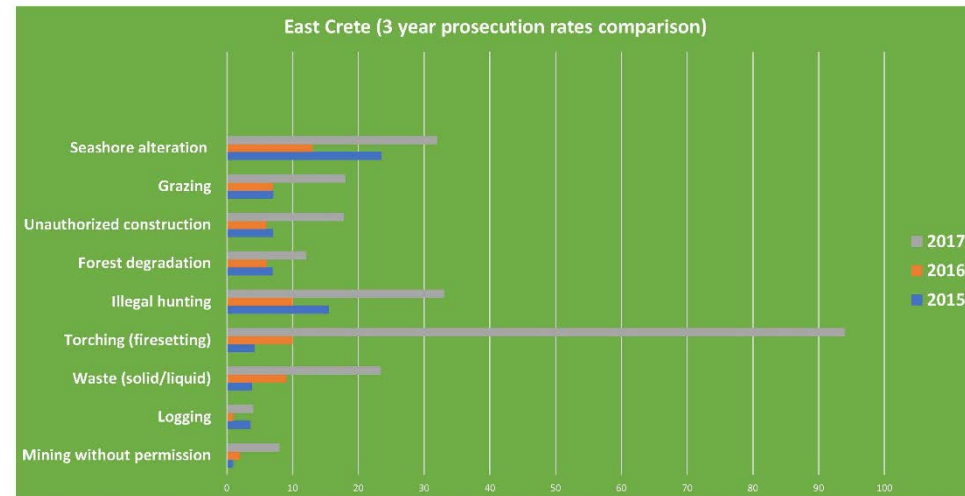
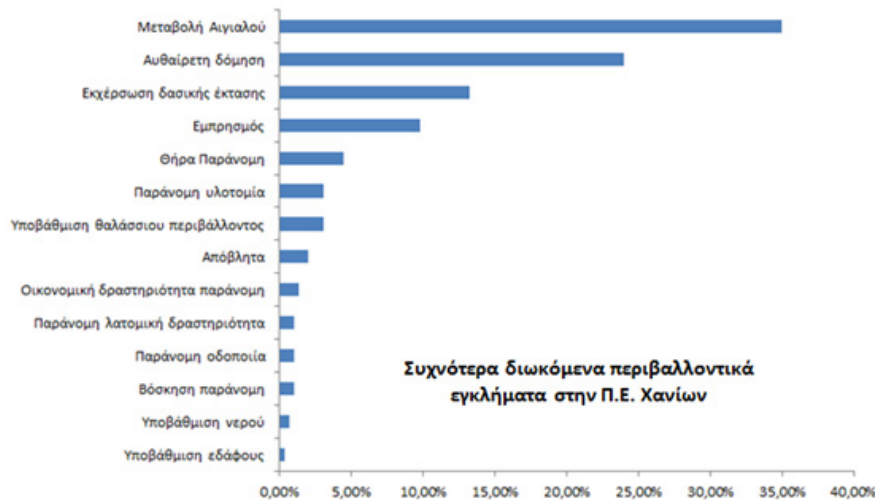
Στόχοι του έργου:

- ✓ Η ενδυνάμωση της εφαρμογής της **Οδηγίας για την Περιβαλλοντική Ευθύνη** («*Ο ρυπαίνων πληρώνει*») και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας
- ✓ Η βελτίωση της **αντιμετώπισης και δίωξης** των περιβαλλοντικών εγκλημάτων
- ✓ Η κατανόηση της σημασίας της **αποκατάστασης του περιβάλλοντος**

Το έργο LIFE14 GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE “Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής/EASME ενώ μέρος της ίδιας συμμετοχής των Συνδικαιούχων του έργου καλύφθηκε από το Πράσινο Ταμείο.

Κυριότερες Δράσεις:

1. Η καταγραφή και αξιολόγηση του περιβαλλοντικού εγκλήματος στην Κρήτη (για πρώτη φορά σε επίπεδο χώρας)

Συχνότερα διωκόμενα περιβαλλοντικά εγκλήματα 2015-2017 (Χανιά-Ρέθυμνο)

Συχνότερα διωκόμενα περιβαλλοντικά εγκλήματα 2015-2017 (Ηράκλειο-Λασιθί)

Το έργο LIFE14 GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής/EASME ενώ μέρος της ίδιας συμμετοχής των Συνδικαιούχων του έργου καλύφθηκε από το Πράσινο Ταμείο.

Κυριότερες Δράσεις:

2. Παρατηρητήρια Περιβαλλοντικού Δικαίου σε Χανιά και Ηράκλειο για την παρακολούθηση, καταγραφή και αξιολόγηση του φαινομένου, την ενημέρωση υπηρεσιών, φορέων και πολιτών και την παροχή αρωγής σε όποιον επιθυμεί να αναφέρει/καταγγείλει περιβαλλοντικό έγκλημα

3. Εφαρμογή για έξυπνες συσκευές, για ανώνυμη καταγγελία περιβαλλοντικού εγκλήματος ή υποβάθμισης από τους πολίτες. Μέχρι σήμερα το σύστημα έχει δεχθεί περισσότερες από 250 καταγγελίες. Σε 2 περιπτώσεις εντοπίστηκε ο υπεύθυνος και σε 24 περιστατικά επιβεβαιώθηκε η αποκατάσταση του εγκλήματος από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Το έργο LIFE14 GIE/GR/000026 χρηματοδοτείται σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής/EASME ενώ μέρος της ίδιας συμμετοχής των Συνδικαιούχων του έργου καλύφθηκε από το Πράσινο Ταμείο.

LIFE17 NAT/GR/000514 – LIFE Bonelli eastMed Διατήρηση & Διαχείριση του Πληθυσμού του Σπιζαετού στην Ανατολική Μεσόγειο

Διάρκεια: 01/09/2018 - 28/02/2023

Στόχος του έργου

Να αντιμετωπίσει τις πιο κρίσιμες απειλές του πληθυσμού του Σπιζαετού (Bonelli eagle) στην Ελλάδα και την Κύπρο.

Στην Κρήτη οι δράσεις θα υλοποιηθούν σε 7 Ζώνες Ειδικής Προστασίας, 5 από τις οποίες είναι ορεινές: Λευκά Όρη, Άγιος Δίκαιος, Καλλικράτης, Αστερούσια, Πρασινό Φαράγγι

